

Samenvatting LNV-kaderbrief voor het BO- en WOT-onderzoek in 2010

(Frank Bakema, Gerlinde van Vilsteren, Ineke Ammerlaan, 12 mei 2009)

Samenvattend laat de kaderbrief van LNV nog geen hele grote financiële verschuivingen of bezuinigingen zien. Wel wordt er een aantal veranderingen (inhoudelijk en in het programmeringsproces) aangekondigd. Deze kunnen vrij ingrijpend zijn binnen bepaalde delen van het onderzoek (met name het agro-deel). De omvang hiervan is in dit stadium nog moeilijk in te schatten.

- Budgetten: indicatief zijn die gesteld op het niveau van 2009 voor DLO als geheel (BO, KB en WOT). Voorbehoud is echter dat alle uitgaven van LNV in het kader van de begrotingsvoorbereiding nogmaals tegen het licht worden gehouden. De geluiden zijn op dit moment dat de ministeries in 2010 al forse bezuinigingen te wachten staan. De budgetten zijn gebaseerd op 19 % BTW en er wordt een slag om de arm gehouden dat er nog een wijziging naar 20 % BTW plaatsvindt (t.l.v. het DLO-budget)
- LNV benoemt prominenter dan voorgaande kaderbrieven de politieke dimensie (aansluiting op Regeerakkoord, Kenniskamers, Rijksbrede programmering, MIA's). Deze Kaderbrief sluit aan bij de ambities van het kabinet om op het terrein van kennis & innovatie een impuls aan de economie te geven. Daartoe wordt ruimte vrijgemaakt in het BO. LNV-prioriteiten in deze: innovatie / verduurzaming agrocluster en visserij; grondstoffenproblematiek; nota voedsel en consument; mest; interdepartementaal beleidsonderzoek natuur / toekomst ecologische hoofdstructuur; toekomst gemeenschappelijk landbouwbeleid en landschap / agenda landschap. Over de specifieke invulling van het zogenaamde herprioriteringsbudget (M€ 5,462) worden we nader geïnformeerd.
De genoemde prioritaire onderwerpen zijn niet nieuw in het BO. Het feit dat LNV ze nu specifiek prioriteert kan er op duiden dat LNV een andere, bijv meer op oplossingen gerichte aanpak wenst.
Verwacht wordt dat de omvang van het herprioriteringsbudget de komende jaren zal groeien. In de kaderbrief 2010 wordt dit overigens niet genoemd.
- LNV steekt de kaderbrief in via de nieuwe beleidsdomeinen: Agroketens & Visserij; Natuur, landschap en platteland; Voedsel, dier en consument en Internationale samenwerking. De huidige clusterbesturen zijn echter voorlopig nog aanspreekpunt bij het uitwerken van de programma's van eisen.
Sommige clusters sluiten 1:1 aan op een bepaald domein. Bij andere domeinen zijn meerdere clusters betrokken. Onder het domein AKV komen 5 clusters te vallen (zie tabel 1). Uit reacties van de clusterleiders blijkt dat met name de clusterleiders van de AKV-clusters in onzekerheid verkeren. De domeinen krijgen waarschijnlijk elk 1 domeinbestuur, maar verschillen sterk in omvang. Dit zal consequenties hebben voor de (mate van) aansturing, zowel binnen LNV als Wageningen UR.
Begin juli verschijnt een gedetailleerd programma van eisen en offerteverzoek. Voor het BO worden de financiële kaders ook per domein gegeven (en niet naar BO-clusters), mogelijk is er dus wel sprake van verschuiving tussen clusters. In ieder geval zijn de budgetten per domein wel lager om middelen vrij te spelen voor het herprioriteringsbudget (M€ 5,462). Grootste verschuivingen op domein 'natuur, landschap & platteland' (- M€ 1,5) en domein 'agroketens & visserij' (- M€ 3,0). Inhoudelijk lijken er niet hele nieuwe onderwerpen naar voren te komen of hele grote verschuivingen plaats te vinden (erg concreet op dit punt is de kaderbrief nog niet).

Tabel Veranderingen in budgetten (€ mln)

	Budget 2009 (DK.2008/ 2642 dd 22- 12-2008)	Prioriteiten minister 2009 (DK.2008/ 2642 dd 22-12- 2008)	Indicatief budget 2010 (kaderbrief 2010)	Prioriteiten minister 2010 (kaderbrief 2010)	Indicatief budget 2010 - budget 2009	opmerkingen
Domein Natuur, Landschap en Platteland	€11.020	€0.200	€9.520	p.m.	-1,5 (-14% van 2009- budget)	
BO-01 Vitaal Landelijk Gebied	€ 5.895		p.m.			
BO-02 EHS	€ 5.125	€ 0.200	p.m.			
Domein Agroketens en Visserij	€31.066	€1.000	€28.016	p.m.	-3.05 (-10% van 2009- budget)	
BO-03 Economische Perspectiefvolle Agroketens	€ 4.817		p.m.			
BO-04 Biologische Landbouw	€ 6.317 (excl. LBI)		p.m.			
BO-05 Mineralen en Milieukwaliteit	€ 3.633	€ 1.000	p.m.			
BO-06 Plantgezondheid	€ 8.564		p.m.			
BO-07 Verduurzaming Productie en Transitie	€ 7.735		p.m.			
Domein Voedsel, Dier en Consument	€3.187	€1.200	€2.987	p.m.	-0,2 (-6% van 2009- budget)	
BO-08 Voedselkwaliteit, Voedselveiligheid en Diergezondheid	€ 3.187	€ 1.200	p.m.			
BO-09 Kennis	€1.059		€0.609	p.m.	-0,45 (-42% van 2009- budget)	Versterking in 2010 volgt mogelijk nog
Domein Internationaal	€5.648	€0,2	€5.348	p.m.	-0,3 (-5% van 2009- budget)	
BO-10 Internationale samenwerking	€ 5.648	€ 0.2	p.m.			
Subtotaal	€51.980 (excl LBI)	€2.65	€46.480 (excl. LBI?)	€5.462	-5,5 (-11% van 2009- budget)	
Doorloop prioritaire projecten 2009 in 2010				€ 2.250		
NAP		€ 0.500 € 1.329		€ 1.500		
Totaal	€51.980	€4.479		€9.212		
<i>Totaal incl prioriteiten minister</i>	<i>€ 56.459</i> <i>(incl. versterking BO-09, excl. LBI)</i>		<i>€ 55.692</i> <i>(excl versterking BO-09, excl. LBI?)</i>			

Tabel Veranderingen in thema's

Domein	'Thema's'	Huidige thema's	(nog) niet terugkomend	
Domein Natuur, Landschap en Platteland	Bodem, Water en Klimaat	BO-01-002 BO-01-003 BO-02-004		
	Recreatie, Stad-Land en Landschap	BO-01-005 BO-01-006		
	Sturing in gebiedsprocessen en gebiedsontwikkeling en plattelandsontwikkeling	BO-01-008 BO-01-009 BO-01-007		
	Terrestrische EHS en Natura 200	BO-02-011		
	Mariene EHS en Natura 2000	BO-02-012		
	Actief Soortenbeleid	BO-02-013		
	Mens en Natuur	BO-02-014		
	Domein Voedsel, Dier en Consument	Voedsel en consument / Voedselkwaliteit/voedselbalans	BO-08-005 BO-08-008 BO-08-009	
		Bekende en nieuwe risico's van voedselveiligheid	BO-08-002 BO-08-003	
		Diergezondheid	BO-08-010	
Domein Agroketens en Visserij	Verduurzaming Veehouderijketen inclusief dierenwelzijn	BO-07-009 BO-07-011 BO-05-002 BO-05-005	BO-05-008 ¹ (netwerken)	
	Verduurzaming plantaardige productieketen	BO-07-005/006/010 BO-06-005/008 BO-06-012/013/014 BO-04-010	BO-07-008 ² (coexistentie gmo-gewassen) BO-06-011 (telen met toekomst)	
	Verduurzaming Visserij	BO-07-002		
	Efficiëntie en klimaatneutrale energiesystemen	BO-03-006 BO-03-007		
	Concurrentiekracht/toekomst agrocluster	BO-03-002 BO-03-003 BO-03-008		
	Onderbouwing wet- en regelgeving	BO-05-002/003/004/ BO-05-006/007 BO-06-006/009/010		
	Landbouw in zijn maatschappelijke omgeving	BO-07-007		
	Vergroting duurzaam marktaandeel	BO-03-008 BO-04-006		
	Biologische landbouw	BO-04-002 BO-04-004 BO-04-005 BO-04-008 BO-04-009 BO-04-011	BO-04-012 (biol. aquacultuur)	
	Domein Internationale samenwerking	Schaarste en verdeling	Herordening van alle onderwerpen binnen de huidige thema's van BO10	
Robuuste systemen				
Duurzame ketenontwikkeling				
BO-09	Kennis	BO-09-001/002		

¹ Volgens clusterleider wordt hiervoor in 2010 nog iets geregeld

² Komt volgens de clusterleider in 2010 terug als herprioriteringsthema

- Voor een aantal integrale beleidsthema's wil LNV naar een domeinoverstijgende aanpak: GLB, kennis, duurzaam consumeren en –produceren, Water en Klimaat. Voor de thema's Duurzaam consumeren en –produceren en de thema's Mest en Schaarste en Verdeling wil de minister zelf betrokken worden.³
- LNV zet in op vereenvoudiging van de programmering en effectievere doorwerking van de resultaten in de maatschappij. Minder transactiekosten en administratieve last⁴.
- Verbinding tussen onderzoek en onderwijs zal LNV blijven stimuleren, waarbinnen de GKC een centrale rol speelt. Clusteromvang BO-09 neemt iets toe. Additioneel budget van 500 K€ voor DLO-WURKS is voorwaardelijk gesteld aan de resultaten 2009.
- Voor de WOT wordt één bedrag in de kaderbrief gegeven, omdat besluiten over de herziening van de WOT-overeenkomsten en over de doorwerking van de DoBoLav-afspraken nog moet plaatsvinden. Naar verwachting vindt eind juni een toedeling plaats. De totale WOT-omvang is (vooralsnog) vergelijkbaar met de omvang in 2009.
- Voor de KB wordt verwezen naar de kenniskamers en de opstap naar een meerjarige programmering van de KB. De totale KB-omvang is (vooralsnog) vergelijkbaar met de omvang in 2009.
- Voor de overgang van de medewerkers DK (20 fte) naar Wageningen UR ('Kennis voor beleid') zal afzonderlijk budget ter beschikking worden gesteld. In de komende jaren moet dit programma inzakken.⁵
- LNV vraagt Wageningen UR uitdrukkelijk haar valorisatiebeleid te benoemen. Dat is nieuw.
- De brief bevat de herhaalde oproepen om:
 - aan te sluiten bij de Europese programma's
 - de toegankelijkheid van de onderzoeksprogramma's te vergroten via KennisOnline
 - gebruik te maken van het communicatieprotocol

³ Reeds lopende initiatieven:

Het thema 'duurzaam consumeren en -produceren' raakt voor een deel aan het thema 'Transitie eiwitten'. Daarop is al een groep actief onder leiding van Tiny van Boekel, Johan Vereijken en Charon Zondervan (met een WUR-brede insteek, inclusief BO).

Op het thema Klimaat is ook al een groep actief, onder leiding van Pier Vellinga. Ook deze heeft een WUR-brede insteek. Er wordt goed afgestemd met LNV. Jantsje van Loon is van alle details op de hoogte.

Verder zijn er WUR-brede groepen (met participatie van LNV) actief op de thema's Energie, Competing claims en Robuuste productiesystemen (met een focus op Afrika).

⁴ Het is goed om in deze discussie ook de (financiële) beheerslast voor Wageningen UR mee te nemen. Uitgangspunt daarbij kan zijn: wat is minimaal nodig om onderzoekaansturing en kennisbenutting te waarborgen?

⁵ Namens de Raad van Bestuur is Tineke Tromp (Corporate HRM) hierover in overleg met LNV. Frank Bakema is ook betrokken.